

ด่วนที่สุด

ที่ กค 0209.2/ 480

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	
รับที่	139
วันที่	2 ส.ค. 2544 13.11

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กท. 10400

สพป. 48
วันที่ 12 ส.ค. 48
เวลา 14.15 น.

6/27

11 มกราคม 2544

เรื่อง สัญญาแต่งตั้งผู้แทนจำหน่ายและจ่ายรางวัลสลากบำรุงการกุศลแบบอัตโนมัติ (ระบบ On Line)
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0204/14229 ลงวันที่ 15 ตุลาคม 2542
สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานอนุญาโตตุลาการ ที่ ศย 006.005 (สอ) 1547

ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2543

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2542 รับทราบ
รายงานผลการพิจารณาในปัญหาข้อกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องสัญญาแต่งตั้ง
ผู้แทนจำหน่ายและจ่ายรางวัลสลากบำรุงการกุศลแบบอัตโนมัติของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ตามที่
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและกระทรวงการคลังเสนอ รวมทั้งรับทราบตามที่รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงการคลัง (นายพิเชษฐ พันธ์วิชาติกุล) รายงานเพิ่มเติมความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า กระทรวงการคลังได้รับรายงานจากสำนักงานสลากฯ ว่า
ภายหลังจากที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะพิเศษ) วินิจฉัยว่า
การจำหน่ายสลากแบบอัตโนมัติด้วยเครื่องจำหน่ายสลาก ถือเป็นการให้เอกชนเข้ามาร่วมดำเนินการ
ในกิจการของรัฐ ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการ
ของรัฐ พ.ศ. 2535 หากโครงการดังกล่าวมีวงเงินหรือมูลค่าทรัพย์สินตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป
ย่อมอยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว นั้น สำนักงานสลากฯ จึงได้แจ้งยกเลิกสัญญาแต่งตั้ง
ผู้แทนจำหน่ายและจ่ายรางวัลสลากบำรุงการกุศลแบบอัตโนมัติกับบริษัท จาโก จำกัด คู่สัญญา ต่อมา
บริษัทฯ ได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสำนักงานอนุญาโตตุลาการ เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2543 ขอให้
สำนักงานสลากฯ ชดใช้ค่าเสียหายค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ค่าขาดประโยชน์จากเงินลงทุน และ
ค่าตอบแทนจากผู้แทนจำหน่ายและจ่ายรางวัลสลากบำรุงการกุศลแบบอัตโนมัติ เป็นเงินทั้งสิ้น
22,013,736,111.73 บาท และพนักงานอัยการผู้รับมอบอำนาจจากสำนักงานสลากฯ ได้ยื่นคำคัดค้าน /

/ข้อเรียกร้อง...

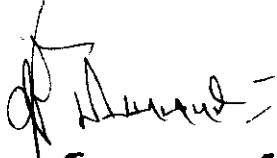
ข้อเรียกร้องแย้งต่อสำนักงานอนุญาติตตูลาการแล้ว ขณะนี้คณะอนุญาติตตูลาการ ซึ่งประกอบด้วย

1. ศาสตราจารย์ รัตน์ ศรีไกรวิน	ประธานอนุญาติตตูลาการ
2. นายพงษ์ศักดิ์ ปิณฑาชีวะ	อนุญาติตตูลาการฝ่ายบริษัท จาโก จำกัด
3. นายวัลลภ ตันติกุล	อนุญาติตตูลาการฝ่ายสำนักงานสลากฯ

ได้มีคำชี้ขาด เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2543 ให้สำนักงานสลากฯ ชดใช้ค่าเสียหายแก่บริษัท จาโกฯ เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 2,508,593,718 บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ยของต้นเงินดังกล่าว ในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันยื่นคำเสนอข้อพิพาท จนกว่าจะชำระให้ผู้เสนอข้อพิพาทเสร็จสิ้น โดยให้สำนักงานสลากฯ ชำระให้แก่บริษัทฯ ภายใน 60 วัน นับตั้งแต่วันได้รับสำเนาชี้ขาดของอนุญาติตตูลาการ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบ และพิจารณาสั่งการต่อไปด้วย
 จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

 (นายธารินทร์ นิมนานเหมินท์)
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง
 สำนักบริหารวิสาหกิจและหลักทรัพย์ของรัฐ
 กลุ่มวิเคราะห์และประเมินผล 6
 โทร. 618-4806-7
 โทรสาร 273-9578

8/27

ที่ ศย 006.005 (สอ) /1547

สำนักงานอนุญาตตุลาการ
ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร
กทม. 10900

ธันวาคม 2543

เรื่อง ส่งสำเนาคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำชี้ขาดข้อพิพาทหมายเลขดำที่ 1/2543 หมายเลขแดงที่ 63/2543 จำนวน 1 ชุด

ตามที่ได้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาในข้อพิพาทหมายเลขดำที่ 1/2543 ของสำนักงาน
อนุญาตตุลาการ ระหว่าง บริษัท จาโก จำกัด ผู้เสนอข้อพิพาท และสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล คู่กรณี นั้น
บัดนี้ คณะอนุญาตตุลาการได้มีคำชี้ขาดเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสำเนา
คำชี้ขาดที่ส่งมาพร้อมนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับไว้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสุภารัตน์ พานสมบัติ)

ผู้อำนวยการสำนักงานอนุญาตตุลาการ

ฝ่ายดำเนินการข้อพิพาท

โทร./โทรสาร 513-5732, 541-2298-9

ฉบับ

๑/๒๗

(ขต. 15)

คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

สำนักงานอนุญาโตตุลาการ

ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร

กทม. 10900

รับรองสำเนาถูกต้อง

(นางจุฬาลักษณ์ รื่นเจริญ)

หัวหน้าฝ่ายดำเนินการข้อพิพาท

ข้อพิพาทหมายเลขดำที่ 1/2543

ข้อพิพาทหมายเลขแดงที่ 63/2543

วันที่ 4 ธันวาคม 2543

บริษัท จาโก จำกัด

ผู้เสนอข้อพิพาท

ระหว่าง

สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

คู่กรณี

เรื่อง ผิดสัญญาแต่งตั้งผู้แทนจำหน่ายและจ่ายรางวัลแบบอัตโนมัติ

คณะอนุญาโตตุลาการได้พิจารณาข้อพิพาทนี้แล้ว มีคำชี้ขาดดังต่อไปนี้

มูลกรณีคดีนี้ตามคำเสนอข้อพิพาทของผู้เสนอข้อพิพาทและคำคัดค้านของคู่กรณีได้ความว่า เกิดจากการที่สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลได้ออกสลากบำรุงการกุศลตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อหารายได้ให้หน่วยงานต่าง ๆ นำไปใช้จ่ายในการกุศล โดยแต่งตั้งตัวแทนจำหน่ายเช่นเดียวกับการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล แต่การออกสลากจำหน่ายแต่ละครั้งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการพิมพ์สลากสูง และไม่สามารถแก้ปัญหาเรื่องการขายสลากเกินราคาได้ จึงได้มีความคิดที่จะนำเครื่องจำหน่ายสลากและจ่ายรางวัลแบบอัตโนมัติ (ON LINE) เข้ามาใช้ในการออกและจำหน่ายสลากบำรุงการกุศล เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2539 สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลได้ดำเนินการประชุมคณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาลครั้งที่ 7/2539 คณะกรรมการได้มีมติอนุมัติให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลนำเครื่องจำหน่ายและจ่ายรางวัลแบบอัตโนมัติ (ON LINE) มาจัดจำหน่าย

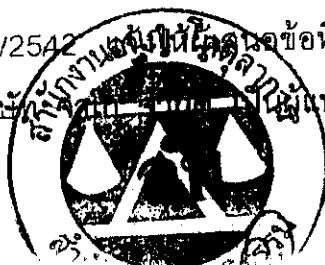
มติดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากปลัดกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (นายบตี จุณณานนท์) เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2539 สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ออกประกาศฉบับที่ 99/2539 ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2539 และออกประกาศเพิ่มเติมอีก 2 ฉบับ คือฉบับที่ 113/2539 ลงวันที่ 25 กรกฎาคม 2539 และฉบับที่ 130/2539 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2539 เพื่อคัดเลือกผู้แทนจำหน่ายและจ่ายรางวัลกับกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและข้อตกลงในการเป็นผู้แทนจำหน่ายสลากบำรุงการกุศล โดยให้บุคคลทั่วไปเป็นผู้ดำเนินการ วันที่ 30 ตุลาคม 2539 คณะกรรมการที่สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลแต่งตั้งได้ตัดสินใจให้บริษัท เซลลูล่า โพรดักส์ แอนด์ เซอร์วิส จำกัด เป็นผู้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้แทนจำหน่ายสลากบำรุงการกุศล บริษัท เซลลูล่า โพรดักส์ แอนด์ เซอร์วิส จำกัด ได้ตั้งบริษัท จาโก จำกัด ผู้เสนอข้อพิพาทให้เข้าเป็นคู่สัญญากับสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล คู่กรณี ผู้เสนอข้อพิพาท และคู่กรณีได้ตกลงทำสัญญาแต่งตั้งผู้แทนจำหน่ายและจ่ายรางวัลสลากบำรุงการกุศลแบบอัตโนมัติโดยส่งร่างสัญญาให้อัยการสูงสุดตรวจ และคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายได้ลงนามในสัญญา เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2539 ตามสัญญาเลขที่ 49/2540

เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2540 นายจาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังในขณะนั้นได้ขอให้คู่กรณีขอการดำเนินการโครงการไว้ก่อนโดยให้ดำเนินการจ้างสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) และสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศึกษาผลกระทบทางด้านสังคมและเศรษฐกิจเสียก่อน คู่กรณีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ 24 มกราคม 2540 ขอความร่วมมือจากผู้เสนอข้อพิพาทให้ขอการจัดหาและติดต่อเครื่องจำหน่ายสลากอัตโนมัติตามสัญญาแต่งตั้งผู้แทนจำหน่ายและจ่ายรางวัลสลากบำรุงการกุศลแบบอัตโนมัติไว้ก่อนจนกว่าจะได้ผลสรุปที่ชัดเจนตามคำสั่งของนายจาตุรนต์ ฉายแสง ผลของการศึกษาวิจัยและการสัมมนาได้ผลสรุปว่า การจำหน่ายสลากด้วยเครื่องอัตโนมัติมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างมาก คู่กรณีจึงได้มีหนังสือที่ 569/2540 ลงวันที่ 18 เมษายน 2540 แจ้งให้ผู้เสนอข้อพิพาททราบว่า นายจาตุรนต์ ฉายแสง ให้ระงับการดำเนินการตามสัญญาที่คู่กรณีทำไว้กับผู้เสนอข้อพิพาท โดยจะนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป นายอานวย วีระวรรณ และนายทุนธนดิษฐ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังซึ่งดำรงตำแหน่งต่อมา มีความเห็นให้ดำเนินการต่อไป เพราะการระงับโครงการ

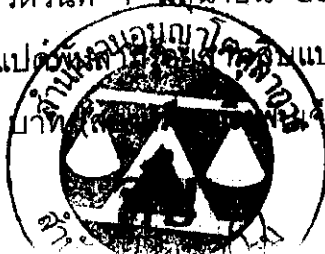
จะมีผลกระทบต่อชื่อเสียงและความเชื่อถือของประเทศในการลงทุน และอาจเกิดผลกระทบในทางลบต่อภาพลักษณ์ของประเทศ ให้ดำเนินการเจรจาต่อรองกับผู้เสนอข้อพิพาทในสาระสำคัญใหม่แล้วนักเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป ระหว่างการเจรจาต่อรองมีการเปลี่ยนรัฐบาลใหม่เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2540 โดยนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง และเป็นผู้กำกับดูแลสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล สั่งให้สำรวจความคิดเห็นของประชาชน 1 แสนคน เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการนี้ ผลการสำรวจของสถาบันราชภัฏ ปรากฏว่าประชาชนเห็นด้วยกับโครงการจำหน่ายสลากการกุศลด้วยเครื่องอัตโนมัติเฉลี่ยร้อยละ 58.83 ไม่เห็นด้วยเฉลี่ยร้อยละ 20.09 ไม่แน่ใจเฉลี่ยร้อยละ 21.08 แต่ก็ยังมีการดำเนินการตามสัญญา โดยคู่กรณีขอขยายระยะเวลาการปฏิบัติตามสัญญาต่อไปโดยไม่มีกำหนด วันที่ 28 กันยายน 2541 บริษัท จาโก จำกัด จึงยื่นเสนอข้อพิพาทต่อสำนักงานอนุญาโตตุลาการ เพื่อให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาดให้คู่กรณีปฏิบัติตามสัญญาและชดใช้ค่าเสียหายตามจำนวนข้อพิพาทหมายเลขดำที่ 64/2541

ต่อมา วันที่ 16 สิงหาคม 2542 ผู้เสนอข้อพิพาทกับคู่กรณีตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันโดยมีข้อสาระสำคัญว่า คู่กรณีตกลงยกเลิกคำสั่งที่ให้ผู้เสนอข้อพิพาทชลอหรือระงับการปฏิบัติตามสัญญาโดยกำหนดให้ผู้เสนอข้อพิพาทและคู่กรณีเริ่มปฏิบัติตามสัญญาเลขที่ 49/2540 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2539 นับแต่วันที่อนุญาโตตุลาการทำคำชี้ขาด ซึ่งอนุญาโตตุลาการก็ได้ทำคำชี้ขาดให้เป็นไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวในวันเดียวกัน แต่ยังไม่ทันได้เริ่มปฏิบัติตามสัญญา วันที่ 13 กันยายน 2542 คู่กรณีได้แจ้งให้ผู้เสนอข้อพิพาทยุติการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการจำหน่ายสลากบำรุงการกุศลด้วยเครื่องอัตโนมัติ เนื่องด้วยนายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล ได้มีคำสั่งต่อที่ประชุมคณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาลให้ระงับการดำเนินการเรื่องนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปจนกว่าจะได้มีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาและมีความชัดเจนในแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง ขอบรรณตามที่ได้ปรากฏในหนังสือสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ 843/2542 วันที่ 23 เดือนเดียวกัน คู่กรณีได้มีหนังสือที่ 881/2542 แจ้งให้ผู้เสนอข้อพิพาททราบว่า คณะกรรมการกฤษฎีกาได้วินิจฉัยว่า การแต่งตั้งบริษัทเป็นผู้แทนจำหน่ายสลากบำรุงการกุศล

ด้วยเครื่องอัตโนมัติเป็นการให้เอกชนเข้ามาร่วมดำเนินการในกิจการของรัฐโดยที่สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลมิได้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการประกอบกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 จึงไม่มีผลผูกพันในแง่ของสัญญา กับหน่วยงานของรัฐ บริษัท จาโก จำกัด จึงบอกเลิกสัญญากับสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2542 และยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสำนักงานอนุญาโตตุลาการให้ คู่กรณีชดใช้ค่าเสียหายตามจำนวนข้อพิพาทหมายเลขดำที่ 1/2543 เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2543

คำเสนอข้อพิพาทมีความว่า การทำสัญญาแต่งตั้งผู้แทนจำหน่ายและจ่ายรางวัลสลากบำรุงการกุศลด้วยเครื่องอัตโนมัติ เป็นความริเริ่มและนโยบายของคู่กรณีโดยได้รับ อนุมัติจากคณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาล สัญญาแต่งตั้งผู้เสนอข้อพิพาทเป็นผู้แทน จำหน่ายและจ่ายรางวัล คู่กรณีก็เป็นผู้ร่างสัญญาเองโดยผ่านการพิจารณาได้รับความเห็นชอบ จากอัยการสูงสุดแล้ว ผู้เสนอข้อพิพาทได้ปฏิบัติตามสัญญาทันทีหลังจากลงนามในสัญญา คู่กรณีเป็นฝ่ายที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญา กลับสั่งให้ผู้เสนอข้อพิพาทชะลอระบับ และยุติการดำเนินการตามสัญญาหลายครั้ง ข้ออ้างที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญาที่กระทำไว้เป็นข้ออ้างที่ไม่สุจริต ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรมแก่ผู้เสนอข้อพิพาท เป็นการผิดสัญญาที่กระทำไว้ ทำให้ ผู้เสนอข้อพิพาทได้รับความเสียหายตั้งแต่วันที่ 3 ธันวาคม เป็นต้นมา คู่กรณีต้องชดใช้ค่าเสียหาย ให้ผู้เสนอข้อพิพาท สำหรับค่าใช้จ่ายตั้งแต่เริ่มเตรียมยื่นข้อเสนอเข้ารับการคัดเลือกเป็นผู้แทน จำหน่าย และจ่ายรางวัลจนถึงวันที่ผู้เสนอข้อพิพาทบอกเลิกสัญญาเป็นจำนวนเงิน 99,759,399.40 บาท (เก้าสิบล้านเก้าพันเจ็ดแสนห้าหมื่นเก้าพันสามร้อยเก้าสิบบาทสี่สิบ สตางค์) ค่าขาดประโยชน์จากเงินลงทุน 330,000,000.00 บาท (สามร้อยสามสิบล้านบาทถ้วน) ในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี เป็นเวลา 1,041 วัน เป็นเงิน 141,176,712.33 บาท (หนึ่งร้อยสี่สิบล้าน สี่แสนหนึ่งแสนเจ็ดพันหกพันเจ็ดร้อยสิบสองบาทสามสิบสามสตางค์) ค่าตอบแทนจากการเป็น ผู้แทนจำหน่ายสลากบำรุงการกุศล ช่วงระยะเวลาแรก 58 งวด เป็นเงิน 3,434,400,000.00 บาท (สามพันสี่ร้อยสามสิบล้านสี่แสนบาทถ้วน) และช่วงระยะเวลาที่สองตั้งแต่งวดประจำ วันที่ 16 พฤศจิกายน 2542 ถึง งวดวันที่ 1 มิถุนายน 2550 รวม 182 งวด เป็นเงิน 18,338,400,000.00 บาท (หนึ่งหมื่นแปดพันสามร้อยสามสิบล้านสี่แสนบาทถ้วน) รวมทั้ง สองงวดเป็นเงิน 21,772,800,000.00 บาท (สองพันเจ็ดร้อยเจ็ดสิบล้านแปดแสน

บาทถ้วน) รวมเป็นค่าเสียหายทั้งสิ้น 22,013,736,117.73 บาท (สองหมื่นสองพันสิบสามล้าน เจ็ดแสนสามหมื่นหกพันหนึ่งร้อยสิบเจ็ดบาทเจ็ดสิบสามสตางค์) กับดอกเบี้ยของต้นเงิน ดังกล่าวในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี และให้คู่กรณีรับผิดชอบบรรดาค่าธรรมเนียม, ค่าใช้จ่าย, ค่าทนาย, ค่าอากรแสตมป์ อันเกิดจากการดำเนินกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ ร่วมกับผู้เสนอข้อพิพาทฝ่ายละกึ่งหนึ่ง

คู่กรณียื่นคำคัดค้านว่าในการจำหน่ายสลากบำรุงการกุศล คู่กรณีจะไม่จำหน่าย เองแต่จะแต่งตั้งตัวแทนจำหน่ายเช่นเดียวกับสลากกินแบ่งรัฐบาล จึงได้มีการทำสัญญาแต่งตั้ง ผู้เสนอข้อพิพาทเป็นตัวแทนจำหน่ายสลากบำรุงการกุศล แต่การปฏิบัติตามสัญญาต้องประสบ อุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดจากเหตุการณ์ภายนอกซึ่งคู่กรณีจำเป็นต้องปฏิบัติตามนโยบายและคำสั่ง ของรัฐมนตรี มิใช่เกิดจากคู่กรณีจึงใจไม่ปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งผู้เสนอข้อพิพาทก็ทราบดีและไม่ ชัดชั่งที่จะขลอการปฏิบัติตามสัญญาจนกว่าจะได้ข้อยุติตามบัญชาของรัฐมนตรี เมื่อคณะกรรมการ กฤษฎีกาตีความว่าสัญญาขัดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการ ในกิจการของรัฐ พุทธศักราช 2535 ไม่มีผลผูกพันในแง่ของสัญญากับคู่กรณีซึ่งเป็นหน่วยงาน ของรัฐ คู่กรณีจึงไม่สามารถจัดให้ผู้เสนอข้อพิพาทเข้าปฏิบัติการตามสัญญาที่ลงนามกันไว้ และไม่สามารถแก้ไขสัญญาให้เป็นไปตามข้อตกลงในสัญญาประนีประนอมยอมความได้ คู่กรณีไม่มีเจตนาฝ่าฝืนที่จะไม่ปฏิบัติตามสัญญาเพื่อให้ผู้เสนอข้อพิพาทได้รับความเสียหาย คู่กรณีจึงมิได้ปฏิบัติผิดสัญญาไม่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตามที่ผู้เสนอข้อพิพาทเรียกร้อง

ค่าเสียหายที่ผู้เสนอข้อพิพาทเรียกร้องมาตามประมวลกฎหมายแพ่งและ พยานิชย์ มาตรา 391 จากการบอกเลิกสัญญานั้น สำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อเข้ารับการคัดเลือกเป็น ผู้แทนจำหน่ายเป็นการเรียกร้องเกินความเป็นจริง เกินความจำเป็นไม่สามารถตรวจสอบได้ และ จ่ายโดยสมัครใจเองเป็นคำเสนอที่ไม่ชัดเจน ส่วนค่าขาดประโยชน์จากเงินลงทุน 330 ล้านบาท ก็มีไม่เงินของผู้เสนอข้อพิพาทเองและปรากฏว่ายังมีได้นำเงินมาลงทุนครบตามจำนวนที่ กล่าวอ้าง การดำเนินการอาจขาดทุนหรือได้กำไรน้อยก็ย่อมไม่ได้รับผลตอบแทน การเรียกร้อง ผลประโยชน์จากการลงทุนร้อยละ 15 ต่อปีซึ่งคู่กรณีก็ขอเท็จจริงและข้อกฎหมาย การเรียกร้อง ค่าตอบแทนที่จะได้รับในการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล 9 รวม 2 ช่วงนั้น สิทธิที่ผู้เสนอ ข้อพิพาทอ้างว่าจะได้รับเป็นเรื่องรายได้ซึ่งไม่เกี่ยวเนื่องกับการใช้จ่ายและค่าดำเนินการ เมื่อหักค่าใช้จ่าย

ทุกอย่างในการดำเนินการแล้วรายได้ของผู้เสนอข้อพิพาท ไม่น่าจะเกินร้อยละ 0.25 ของยอดรายรับที่ได้จากค่าตอบแทนของส่วนลด ที่ผู้เสนอข้อพิพาทเรียกร้องรายรับจากส่วนลดในอัตรา ร้อยละ 9 จึงไม่ถูกต้อง ส่วนข้อเรียกร้องรายรับส่วนลดจนครบตามสัญญาถึงงวดวันที่ 1 มิถุนายน 2550 รวม 240 งวด ก็ไม่ถูกต้องเพราะคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2541 ให้ระงับการออกสลากบำรุงการกุศล การที่ฟางวดสุดท้ายไว้ก่อน เพื่อรวบรวมรายได้จากทุกด้านมาใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด จึงคงมีสลากที่ต้องออกตามที่รับมอบหมายให้ครบถ้วนหลังจากออกสลากบำรุงการกุศลงวดประจำวันที่ 16 พฤศจิกายน 2544 แล้ว ฉะนั้นผู้เสนอข้อพิพาทจะขาดประโยชน์ที่จะได้รับตามสัญญาเฉพาะงวด 16 มิถุนายน 2540 ถึง 1 พฤศจิกายน 2543 รวม 107 งวดเท่านั้น การเรียกร้องค่าตอบแทนของผู้เสนอข้อพิพาทในข้อนี้จึงไม่ชอบด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ส่วนดอกเบี้ยที่ผู้เสนอข้อพิพาทเรียกร้องในอัตรา ร้อยละ 15 ต่อปี คู่กรณีเห็นว่าชอบที่จะได้รับเพียงร้อยละ 7.5 ต่อปีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 224 หรือไม่ควรจะได้รับเลย ขอให้ยกคำเสนอข้อพิพาททุกข้อและให้ผู้เสนอข้อพิพาทใช้ค่าฤชาธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย ค่าป่วยการและค่าทนายความในชั้นอนุญาโตตุลาการให้แก่คู่กรณีด้วย

จากคำเสนอข้อพิพาท คำคัดค้านและข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น คณะอนุญาโตตุลาการได้กำหนดประเด็นข้อพิพาทโดยความเห็นชอบและความยินยอมของคู่พิพาททั้งสองฝ่ายดังต่อไปนี้

1. สัญญาแต่งตั้งผู้แทนจำหน่ายและจ่ายรางวัลสลากบำรุงการกุศลแบบอัตโนมัติ เลขที่ 49/2540 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2539 ขัดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พุทธศักราช 2535 หรือไม่ และผลจะเป็นประการใด
2. คู่กรณีเป็นฝ่ายผิดสัญญาหรือไม่
3. ผู้เสนอข้อพิพาทมีสิทธิบอกเลิกสัญญาและเรียกร้องค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยได้หรือไม่เพียงใด

ประเด็นทั้งสามข้อ ผู้เสนอข้อพิพาทและผู้รับข้อพิพาทได้ตกลงที่จะให้คู่กรณีปฏิเสธ การระงับข้อพิพาท ตกลงให้ผู้เสนอข้อพิพาทให้ผู้เสนอข้อพิพาทนำสืบก่อนหน้าคู่กรณีนำสืบแก้

ก่อนที่ผู้เสนอข้อพิพาทจะนำสืบเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการสิ้นสุด คู่พิพาททั้งสองฝ่ายได้ยื่นคำแถลงร่วมกันยอมรับข้อเท็จจริงตามคำเบิกความของพยานบุคคลและพยานเอกสารที่คู่พิพาททั้งสองฝ่ายได้ยื่นต่อคณะอนุญาโตตุลาการ เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2543 ยกเว้นข้อเท็จจริงและพยานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่าเสียหายที่ผู้เสนอข้อพิพาทเรียกร้องตามคำเสนอข้อพิพาทและมูลค่าเงินลงทุนในการดำเนินงานตามสัญญาของผู้เสนอข้อพิพาท ข้อเท็จจริงและพยานเอกสารที่ยอมรับกันแล้ว คู่พิพาททั้งสองฝ่ายไม่ติดใจถามค้านและถามติงพยานบุคคลในประเด็นดังกล่าว

ส่วนข้อเท็จจริงและพยานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่าเสียหายที่ผู้เสนอข้อพิพาทเรียกร้อง คู่พิพาททั้งสองฝ่ายตกลงยอมรับข้อเท็จจริงร่วมกันได้บางส่วนดังนี้

1. ค่าเสียหายตามคำเสนอข้อพิพาท 1.14.3 ซึ่งเรียกร้องให้คู่กรณีชดใช้ในอัตราร้อยละ 9 ของมูลค่าตลาดบำรุงการกุศล หากคณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดให้คู่กรณีจะต้องชดใช้ให้แก่ผู้เสนอข้อพิพาท คู่พิพาททั้งสองฝ่ายตกลงให้คู่กรณีชดใช้ในอัตราร้อยละ 5 ของตลาดบำรุงการกุศล
2. ดอกเบี้ยตามคำเสนอข้อพิพาทข้อ 1.14.4 ซึ่งผู้เสนอข้อพิพาทให้คู่กรณีชดใช้ในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี นับแต่วันยื่นคำเสนอข้อพิพาทจนกว่าจะชำระเงินเสร็จสิ้นนั้น หากคณะอนุญาโตตุลาการชี้ขาดให้คู่กรณีชดใช้ทั้งสองฝ่ายตกลงให้คู่กรณีชดใช้ดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันยื่นคำเสนอข้อพิพาทจนกว่าคู่กรณีจะชำระเสร็จสิ้น

ส่วนประเด็นข้อพิพาทเกี่ยวกับค่าเสียหายของผู้เสนอข้อพิพาทและมูลค่าเงินลงทุนในการดำเนินงานตามสัญญาของผู้เสนอข้อพิพาท คู่พิพาทจะทำการสืบพยานถามค้านและถามติงในประเด็นดังกล่าวต่อไป

คณะอนุญาโตตุลาการจะได้วินิจฉัยตามประเด็นข้อพิพาทที่ได้กำหนดไว้เป็นลำดับต่อไปนี้

ประเด็นข้อพิพาทข้อที่ 1 สัญญาแต่งตั้งผู้แทนจำหน่ายและจ่ายรางวัลตลาดบำรุงการกุศลแบบอัตโนมัติ เลขที่ 49/2540 ลงวันที่ 25 กรกฎาคม 2539 ขัดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 หรือไม่และ

ผลจะเป็นประการใดนั้น ประเด็นข้อนี้ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐนั้น ได้กำหนดลักษณะของกิจการที่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ โดยมีสาระสำคัญ 2 ประการ คือ การลงทุนนั้น จะต้องมียกเงินหรือทรัพย์สินตั้งแต่ 1,000 ล้านบาท ขึ้นไป และการลงทุนนั้น จะเป็นการร่วมลงทุนกับเอกชน ไม่ว่าโดยวิธีใด หรือโดยมอบหมายให้เอกชนลงทุนแต่ฝ่ายเดียว โดยวิธีการอนุญาตหรือให้สัมปทานหรือให้สิทธิไม่ว่าในลักษณะใด สำหรับสัญญาแต่งตั้งผู้แทนจำหน่ายและจ่ายรางวัลสลากบำรุงการกุศลอัตโนมัติ เลขที่ 49/2540 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2539 นั้น ในรายละเอียดของสัญญาไม่ได้ระบุถึงวงเงินลงทุนหรือ มูลค่าของทรัพย์สินไว้ในสัญญา เนื่องจากคู่กรณีมิได้สนใจว่า ผู้เสนอข้อพิพาทจะลงทุนในวงเงินเท่าใด เพียงแต่ ในการปฏิบัติตามสัญญา ผู้เสนอข้อพิพาทต้องมีเครื่องมือและ เครื่องใช้สำหรับออกสลากการกุศลอัตโนมัติ ตามที่ได้ยื่นเสนอต่อคู่กรณีไว้เท่านั้น และตามสัญญาก็ไม่ได้กำหนดวิธีการของการลงทุนของผู้เสนอข้อพิพาทไว้ ดังนั้นตามสัญญาดังกล่าว จึงไม่สามารถทราบแน่ชัดว่าวงเงินลงทุนของผู้เสนอข้อพิพาทมีจำนวนเท่าใด ซึ่งปรากฏภายหลังจากการลงนามในสัญญาแต่งตั้งผู้แทนจำหน่ายและจ่ายรางวัลสลากบำรุงการกุศลแบบอัตโนมัติแล้ว คู่กรณีได้ส่งข้อหาหรือไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อวินิจฉัยประเด็นนี้ โดยผู้เสนอข้อพิพาทได้ส่งเอกสารว่า เครื่องมือและเครื่องใช้ในการปฏิบัติตามสัญญานั้นมีราคาประมาณการ 1,077.50 ล้านบาท แต่ราคาดังกล่าว ก็เป็นราคาประมาณการเท่านั้นไม่ใช่ราคาที่แท้จริง ตราบใดที่ยังไม่ได้มีการปฏิบัติตามสัญญาครบถ้วน ก็จะไม่มีความทราบได้เลยว่า วงเงินที่ใช้ในการลงทุนของผู้เสนอข้อพิพาทนั้น มีจำนวนเท่าใด ทั้งนี้ เนื่องจากผู้เสนอข้อพิพาทสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการลงทุนได้หลายประการ โดยอาจปรับเปลี่ยนเงินลงทุนจากการซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ทั้งหมด เป็นซื้อเครื่องใช้บางส่วนและค่าเช่าเครื่องมือเครื่องใช้บางส่วนที่มีราคาสูง หากผู้เสนอข้อพิพาทดำเนินการดังกล่าว ก็จะทำให้มูลค่าเงินลงทุนไม่เกิน 1,000 ล้านบาท ดังนั้นหากมีประเด็นว่า การลงทุนในภายหน้าจะทำให้สัญญานี้ไม่สามารถบังคับได้ ผู้เสนอข้อพิพาทก็สามารถใช้วิธีการลงทุนเพื่อให้วงเงินของการลงทุนไม่เกิน 1,000 ล้านบาทได้โดยง่าย ดังนั้นการลงทุนของผู้เสนอข้อพิพาทในการดำเนินงานตามสัญญาเป็นจำนวนเงินที่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ จึงมิใช่เป็นข้อสำคัญที่จะถือว่าสัญญานี้อยู่ในข่ายบังคับของพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการ

ในกิจการของรัฐพุทธศักราช 2535 นอกจากนี้สัญญาแต่งตั้งผู้แทนจำหน่ายและจ่ายรางวัล สลากบำรุงการกุศลแบบอัตโนมัติ คู่กรณีก็เป็นฝ่ายร่างสัญญาฉบับนี้เองและส่งให้สำนักงาน อัยการสูงสุดตรวจร่างสัญญาตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ สำนักงานอัยการสูงสุดก็ไม่ได้โต้แย้งหรือหักท้วงว่า สัญญาฉบับนี้อยู่ในข่ายบังคับที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติให้ เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พุทธศักราช 2535 ซึ่งถ้าสัญญาอยู่ในบังคับ ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจริงสำนักงานอัยการสูงสุดกองที่ปรึกษาจะต้องแนะนำหรือท้วงติง ให้คู่กรณีปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายให้ถูกต้องเสียก่อน ได้รับความจากนายชัยวัฒน์ พลภักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลให้ว่า สัญญานี้ตามความเป็นจริง เป็นสัญญาที่ผู้เสนอข้อพิพาทเป็นตัวแทนจำหน่ายสลาก ชื่อสลากจากสำนักงานสลากกินแบ่ง รัฐบาลนำไปขายต่อโดยได้รับส่วนลด เป็นการขายขาด แม้สลากจำหน่ายไม่หมดก็คืนไม่ได้ ผู้เสนอข้อพิพาทต้องขาดทุนเพียงฝ่ายเดียว ถ้าจำหน่ายสลากได้ไม่ครบจำนวนตามสัญญา ก็ ต้องเสียค่าปรับให้คู่กรณีตามที่ตกลงไว้ในสัญญา คู่กรณีไม่มีทางขาดทุนเลย พฤติการณ์ที่ ผู้เสนอข้อพิพาทและคู่กรณีปฏิบัติต่อกันตามสัญญาดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่เอกชนดำเนิน กิจการของตนเอง ไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชน เข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พุทธศักราช 2535 การที่คู่กรณีส่งข้อหาหรือไปยัง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อให้วินิจฉัยนั้น แสดงให้เห็นไปได้ว่า คู่กรณีประสงค์ที่จะ หลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามสัญญาที่กระทำไว้กับผู้เสนอข้อพิพาท

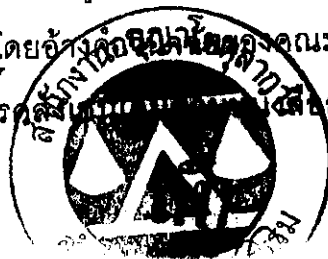
อนึ่งคณะอนุญาโตตุลาการเห็นสมควรกล่าวไว้ด้วยว่า การบังคับใช้ กฎหมายต้องเป็นไปในลักษณะที่ไม่เกิดความไม่เป็นธรรมแก่คู่สัญญา ในกรณีที่ประชาชนเป็นคู่สัญญา กับรัฐโดยชอบและถูกต้องตามกฎหมาย จะต้องไม่ให้ประชาชนได้รับความเสียหาย หรือเสียเปรียบ จากการกระทำของส่วนราชการนั้น ๆ ในอันที่จะใช้สิทธิปฏิเสธไม่กระทำตามสัญญา โดยเอกชน ไม่มีส่วนรู้เห็นกับการปฏิบัติการของส่วนราชการนั้น ๆ คณะอนุญาโตตุลาการจึงชี้ขาดว่าสัญญา แต่งตั้งผู้แทนจำหน่ายและจ่ายรางวัลสลากบำรุงการกุศลแบบอัตโนมัติเลขที่ 49/2540 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2539 ที่คู่กรณีแต่งตั้งบริษัท จาโก จำกัด ผู้เสนอข้อพิพาทเป็นผู้แทนจำหน่าย สลากบำรุงการกุศลไม่อยู่ในบังคับและไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วม งานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 คู่กรณีจะต้องปฏิบัติตาม

ข้อสัญญาที่ตกลงกันได้ และผู้เสนอข้อพิพาทคงอยู่ในฐานะเป็นผู้แทนจำหน่ายและจ่ายรางวัล สลากบำรุงการกุศลแบบอัตโนมัติตามสัญญาเลขที่ 49/2540 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2539

ประเด็นข้อพิพาทข้อที่ 2 คู่กรณีเป็นฝ่ายผิดสัญญาหรือไม่ ผู้เสนอข้อพิพาท นำสืบว่าสัญญาเลขที่ 49/2543 เป็นสัญญาตั้งตัวแทนจำหน่ายและจ่ายรางวัลที่มีผลบังคับได้ โดยชอบ ซึ่งคู่พิพาทต้องปฏิบัติตามข้อสัญญา ผู้เสนอข้อพิพาทได้จัดเตรียมและวางแผนการ ดำเนินการโดยซื้อเครื่องจักรในการจัดจำหน่ายสลาก จัดหาสถานที่ จัดหาบุคคลเข้าทำงาน และประสานงานกับคู่กรณีตามข้อตกลงในสัญญาทุกประการ แต่เมื่อดำเนินการไปแล้ว คู่กรณี กลับสั่งให้ผู้เสนอข้อพิพาทขอการดำเนินการตามโครงการที่ตกลงกันไว้ก่อน เพื่อศึกษา ผลกระทบด้านสังคมและเศรษฐกิจให้ได้ผลสรุปที่แน่นอนและชัดเจนเสียก่อน ในที่สุดก็ได้ขยาย ระยะเวลาการปฏิบัติการตามสัญญาต่อไปโดยไม่มีกำหนดโดยอ้างว่ารัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงการคลังมีคำสั่งให้ระงับการปฏิบัติตามสัญญาซึ่งคู่กรณีจำเป็นต้องปฏิบัติตาม คณะ อนุญาโตตุลาการเห็นว่าสัญญาดังกล่าวได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการสลากกินแบ่ง รัฐบาลและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแล้ว คู่กรณีมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามสัญญาที่ได้รับ อนุมัติ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจเพียงควบคุมดูแลการปฏิบัติราชการ ภายในอันเป็นการปฏิบัติราชการปกติของคู่กรณีเท่านั้นหาอาจมีคำสั่งให้ผิดแผกแตกต่างไป จากข้อสัญญาซึ่งเป็นข้อตกลงกันเป็นกรณีพิเศษอันจะทำให้เกิดผลเสียหายแก่ผู้เสนอข้อพิพาท ซึ่งเป็นคู่สัญญาและเป็นบุคคลภายนอกที่มีความผูกพันตามข้อสัญญาที่ตกลงกันไว้กับคู่กรณี โดยชอบไม่ได้ เมื่อคู่กรณีไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามข้อตกลงในสัญญาคู่กรณีก็ต้อง เป็นฝ่ายผิดสัญญา

ส่วนที่คู่กรณีกับผู้เสนอข้อพิพาทได้ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกัน ในวันที่ 16 สิงหาคม 2542 ยกเลิกคำสั่งที่ให้ชะลอหรือระงับการปฏิบัติการตามสัญญาโดย คู่พิพาทจะเริ่มปฏิบัติการตามสัญญาที่ 49/2540 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2539 ทันที ซึ่งคณะ อนุญาโตตุลาการได้ชี้ขาดให้เป็นไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความในวันเดียวกันแต่ยังไม่ ทันได้เริ่มปฏิบัติการตามสัญญาคู่กรณีก็แจ้งให้ผู้เสนอข้อพิพาททราบที่ไม่สามารถจัดให้ ผู้เสนอข้อพิพาทเข้าปฏิบัติการตามสัญญาโดยอ้างว่าคู่กรณีไม่ปฏิบัติตามสัญญาและ คำสั่งของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังเป็นเหตุ

รัฐบาลที่ 936/2542 ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2542 (เอกสารหมายเลข 34) นั้น ก็ถือได้ว่าคู่กรณีตกเป็นฝ่ายผิดสัญญาประนีประนอมยอมความตามที่ตกลงทำไว้กับผู้เสนอข้อพิพาทเช่นเดียวกัน คณะอนุญาโตตุลาการจึงชี้ขาดว่าคู่กรณีเป็นฝ่ายผิดสัญญาเลขที่ 49/2540 และสัญญาประนีประนอมยอมความลงวันที่ 16 สิงหาคม 2542 ทั้งสองประการ

ประเด็นข้อพิพาทข้อที่ 3 ผู้เสนอข้อพิพาทมีสิทธิบอกเลิกสัญญาและเรียกร้องค่าเสียหาย พร้อมดอกเบี้ยได้หรือไม่เพียงใด เมื่อคู่กรณีเป็นฝ่ายผิดสัญญาทั้ง 2 ฉบับตามที่ได้วินิจฉัยไว้แล้วในประเด็นข้อพิพาทข้อที่ 2 ผู้เสนอข้อพิพาทย่อมมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดยชอบด้วยการแสดงเจตนาเลิกสัญญากับคู่กรณีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 386 ซึ่งผู้เสนอข้อพิพาทได้บอกเลิกสัญญากับคู่กรณีแล้วตามหนังสือของผู้เสนอข้อพิพาทลงวันที่ 11 พฤศจิกายน 2542 (เอกสารหมายเลข 34) พร้อมกับเรียกค่าเสียหาย คือ 1. ค่าใช้จ่ายที่ผู้เสนอข้อพิพาทได้เสียไป 2. ค่าขาดประโยชน์จากเงินลงทุน และ 3. ค่าตอบแทนที่ผู้เสนอข้อพิพาทจะได้รับจากการเป็นผู้แทนจำหน่ายสลากบำรุงการกุศลซึ่งคณะอนุญาโตตุลาการจะได้วินิจฉัยว่าผู้เสนอข้อพิพาทมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากคู่กรณีได้เพียงใดในเมื่อใช้สิทธิเลิกสัญญาแล้วตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 391

ค่าเสียหายที่ผู้เสนอข้อพิพาทควรได้รับเพียงใดนั้น ปรากฏจากคำเสนอข้อพิพาทของผู้เสนอข้อพิพาทเรียกค่าใช้จ่ายตั้งแต่เริ่มเตรียมการยื่นข้อเสนอนจนถึงวันเลิกสัญญาเป็นเงิน 99,759,399.40 บาท โดยมีรายละเอียดตามเอกสารท้ายคำเสนอข้อพิพาท ซึ่งตามเอกสารดังกล่าว ได้แยกรายละเอียดว่า ค่าใช้จ่ายทั้งหมดมีรายละเอียดดังนี้ ค่าใช้จ่ายของผู้เสนอข้อพิพาท ถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2542 จำนวน 51,186,277.74 บาท ค่าสำรวจพื้นที่จำนวน 11,163,088 บาท ค่าจ้างที่ปรึกษาโครงการถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2542 จำนวน 22,320,000 บาท ค่าที่ปรึกษากฎหมาย ถึงวันที่ 16 สิงหาคม 2542 จำนวน 6,593,200 บาท ค่าใช้จ่ายก่อนการยื่นของประมูลจำนวน 6,730,918.73 บาท ค่าชดเชยพนักงานกรณีเลิกจ้าง จำนวน 1,771,914.93 บาท รวมเป็นเงิน 99,759,399.40 บาท

สำหรับค่าเสียหายซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายก่อนการยื่นของประมูลจำนวน 6,730,918.73 บาท นั้น ผู้เสนอข้อพิพาทนำสืบว่า โดยอ้างว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่บริษัท เซลูล่าไฟรด์ิกส์ แอนด์ เซอร์วิส จำกัด ซึ่งเป็นผู้จำหน่ายสลากบำรุงการกุศล

บุคคล ซึ่งต่อมาเมื่อจัดตั้งบริษัทผู้เสนอข้อพิพาทขึ้น จึงได้ทำสัญญาโอนสิทธิลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2539 และสัญญารับสภาพหนี้ ลงวันที่ 16 ธันวาคม 2542 ตามเอกสารของผู้เสนอข้อพิพาทที่ 36 คณะอนุญาโตตุลาการพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ค่าใช้จ่ายก่อนการประมูลเป็นค่าใช้จ่ายตามปกติที่คู่สัญญาสามารถคาดหมายได้ว่าผู้เสนอข้อพิพาทจะต้องมีค่าใช้จ่ายในการเตรียมการต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถประมูลแข่งขันกับบุคคลอื่นได้ ซึ่งก็ปรากฏข้อเท็จจริงในรายงานของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศว่า ผู้เสนอข้อพิพาทได้ส่งพนักงานไปปฏิบัติงานในต่างประเทศและติดต่อกับบริษัท จีเทค จำกัด ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการออกสลากและจำหน่ายสลากอัตโนมัติทั่วโลกจริง จึงสมควรกำหนดค่าเสียหายให้ผู้เสนอข้อพิพาทตามที่ผู้เสนอข้อพิพาทจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อให้ชนะการประมูล โดยเห็นสมควรให้คู่กรณีจ่ายค่าเสียหายในส่วนนี้เป็นเงิน 3,000,000.00 (สามล้านบาทถ้วน)

สำหรับค่าเสียหายในส่วนค่าที่ปรึกษาโครงการ และค่าที่ปรึกษากฎหมายที่ผู้เสนอข้อพิพาทเรียกร้องมารวม 2 รายการ เป็นเงิน 28,913,200 บาท นั้น ผู้เสนอข้อพิพาทนำสืบว่า ค่าจ้างที่ปรึกษาโครงการและค่าจ้างที่ปรึกษากฎหมาย ผู้เสนอข้อพิพาทได้ว่าจ้างบริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน) เป็นที่ปรึกษา ในการดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามสัญญา ระหว่างผู้เสนอข้อพิพาทกับคู่กรณี โดยผู้เสนอข้อพิพาทได้ทำสัญญากับบริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน) สำหรับเหตุผลที่ทำสัญญาดังกล่าว ก็เนื่องจากการว่าจ้างดังกล่าวจะทำให้ผู้เสนอข้อพิพาทประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้และความชำนาญและเพื่อให้ผู้เสนอข้อพิพาทสามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา นอกจากนี้ผู้เสนอข้อพิพาทได้ส่งสัญญาว่าจ้างประกอบคำให้การด้วย ส่วนคู่กรณีนำสืบว่า สัญญาว่าจ้างระหว่างผู้เสนอข้อพิพาทกับบริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน) นั้น ไม่น่าเชื่อถือ เนื่องจากผู้เสนอข้อพิพาทเป็นบริษัทลูกของบริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน) ค่าจ้างที่ปรึกษาอาจจะมี การตกลงลดราคาลงได้ คณะอนุญาโตตุลาการพิเคราะห์แล้วเห็นว่าผู้เสนอข้อพิพาทมีสัญญาว่าจ้างที่ทำไว้กับบริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน) ว่าได้มีการทำสัญญากันจริง และหลังจากทำสัญญาแล้ว บริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน) ก็ได้ส่งพนักงานระดับสูงเข้าร่วมประชุมและเตรียมการที่จะปฏิบัติตามสัญญา และได้ส่งพนักงานไปติดต่อกับบริษัท จีเทค จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่จำหน่ายเครื่องจำหน่ายสลากที่มีชื่อเสียงในต่างประเทศไปปฏิบัติงาน ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ บริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน) ก็เป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากผู้เสนอข้อพิพาท ซึ่งตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว บริษัท มหาชนนั้น จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง จะต้องสามารถตรวจสอบได้ และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคอยกำกับดูแลอยู่ด้วย เมื่อคู่กรณีไม่มีพยาน มาสืบหักล้างพยานของผู้เสนอข้อพิพาทในส่วนนี้แล้ว ข้อเท็จจริงในส่วนของการค่าที่ปรึกษา โครงการและค่าที่ปรึกษาตามกฎหมาย ที่ผู้เสนอข้อพิพาทมีหน้าที่ต้องชำระให้กับบริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน) นั้น จึงเป็นค่าเสียหายที่น่าเชื่อได้ว่าเป็นค่าเสียหายที่มีอยู่จริง แต่จำนวนเงินค่าเสียหาย ตามที่ผู้เสนอข้อพิพาทเรียกร้องมาในส่วนนี้นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่าหลังจากที่ได้ตกลงทำ สัญญากับคู่กรณีแล้ว ผู้เสนอข้อพิพาทก็ยังมิได้ดำเนินการเต็มที่ที่จะปฏิบัติตามข้อตกลงใน สัญญาเพราะต้องขอการปฏิบัติตามที่คู่กรณีได้แจ้งมา ค่าเสียหายในส่วนนี้จึงน่าจะลดลง บ้างตามผลของงานที่ยังไม่ได้ทำเต็มที่ตามสัญญา จึงสมควรกำหนดให้คู่กรณีจ่ายค่าเสียหาย ในส่วนนี้เป็นเงิน 14,000,000.00 บาท (สิบสี่ล้านบาทถ้วน)

สำหรับค่าเช่าพื้นที่ จำนวน 11,163,088 บาท ผู้เสนอข้อพิพาทนำสืบว่า ขณะที่ เริ่มดำเนินการ ผู้เสนอข้อพิพาทเช่าพื้นที่จำนวน 207 ตารางเมตร จากบริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน) ต่อมาเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2541 ผู้เสนอข้อพิพาทเห็นว่า ควรจะทำการเช่าพื้นที่ เพิ่มขึ้น เพื่อรองรับกับการปฏิบัติงานตามสัญญา เช่น พื้นที่สำหรับพนักงานจำนวนมาก พื้นที่ สำหรับติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ดังนั้น จึงได้ทำสัญญาเช่ากับบริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน) รวมพื้นที่ทั้งสิ้น 1,582.30 ตารางเมตร ในอัตราค่าเช่าตารางเมตรละ 425 บาท คิดเป็นค่าเช่า เดือนละ 672,477.50 บาท เริ่มสัญญาเช่าตั้งแต่วันที่ 22 มิถุนายน 2541 ถึงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2542 ส่วนคู่กรณีนำสืบโต้แย้งว่า ผู้เสนอข้อพิพาทไม่มีความจำเป็นต้องเช่าพื้นที่ เพิ่มขึ้น เนื่องจากขณะนั้นผู้เสนอข้อพิพาทกับคู่กรณีเริ่มมีข้อพิพาทกันแล้ว และคู่กรณีแจ้งให้ ผู้เสนอข้อพิพาททราบว่า ผู้บังคับบัญชาของคู่กรณีให้ชะลอการดำเนินการตามสัญญาไปก่อน การทำสัญญาเช่าระหว่างผู้เสนอข้อพิพาทกับบริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน) นั้น เป็นการ กระทำกับบริษัทในเครือเดียวกันอาจจะมีการสมยอมกันได้จึงไม่น่าเชื่อถือ คณะ อนุญาโตตุลาการพิเคราะห์แล้วเห็นว่า การที่ผู้เสนอข้อพิพาททำสัญญาเช่าพื้นที่เพิ่มเติมกับ บริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน) นั้น ถึงแม้จะมีการเช่ากันจริง แต่ก็เป็นเรื่องที่ผู้เสนอข้อพิพาท ได้ดำเนินการไปโดยไม่ใช้ความระมัดระวังในการเช่าพื้นที่กับผู้เสนอข้อพิพาทกับคู่กรณีเริ่มมี

ข้อพิพาทกันแล้วว่าผู้เสนอข้อพิพาทจะได้รับมอบหมายให้ดำเนินการตามสัญญาหรือไม่ สำหรับที่ผู้เสนอข้อพิพาทอ้างว่าเพื่อเตรียมการปฏิบัติตามสัญญาเนื่องจากขณะนั้นมีการสำรวจความคิดเห็นจากประชาชน และรัฐมนตรีที่กำกับดูแลแจ้งว่าหากประชาชนไม่คัดค้านก็จะอนุญาตให้ผู้เสนอข้อพิพาทดำเนินการตามสัญญาได้นั้น แต่ปรากฏว่าหลังจากที่ผู้เสนอข้อพิพาททำสัญญาเช่าเพียง 1 เดือนเศษ ผู้เสนอข้อพิพาทได้มีหนังสือลงวันที่ 27 กรกฎาคม 2541 แจ้งให้คู่กรณีปฏิบัติตามสัญญา มิฉะนั้นจะเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการ ปรากฏจากเอกสารของผู้เสนอข้อพิพาท ลำดับที่ 22 การที่ผู้เสนอข้อพิพาททำหนังสือแจ้ง ดังกล่าว จึงเห็นได้ว่าขณะนั้นข้อพิพาทระหว่างผู้เสนอข้อพิพาทและคู่กรณีมีแนวโน้มไม่สามารถตกลงกันได้ จนผู้เสนอข้อพิพาทมีความเห็นว่า จะต้องเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการแล้ว ดังนั้นการที่ผู้เสนอข้อพิพาทยังไปดำเนินการเช่าพื้นที่เพิ่มเติมอีกเป็นจำนวนมาก ทั้งที่ผู้เสนอข้อพิพาททราบดีอยู่แล้วว่า ข้อพิพาทระหว่างผู้เสนอข้อพิพาทกับคู่กรณีคงจะต้องเสนอต่ออนุญาโตตุลาการ การที่ผู้เสนอข้อพิพาทไปเช่าพื้นที่เพิ่มเติม จึงเป็นการกระทำไปโดยไม่ใช้ความระมัดระวังตามสมควรของผู้เสนอข้อพิพาทโดยที่คู่กรณีไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในความเสียหายในส่วนนี้อยู่ด้วย ดังนั้น ค่าเสียหายในส่วนที่เป็นค่าเช่า ที่ผู้เสนอข้อพิพาทควรได้รับ คงมีเพียงเนื้อที่ 207 ตารางเมตร เท่าที่ผู้เสนอข้อพิพาทได้ใช้งานตามความเป็นจริงมาโดยตลอด เมื่อคิดราคาต่อพื้นที่ ตารางเมตรละ 425 บาท จะคิดเป็น ค่าเสียหายในส่วนนี้เดือนละ 87,975 บาท เมื่อคิดถึงตั้งแต่วันที่ 22 มิถุนายน 2541 ถึงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2542 ตามที่ผู้เสนอข้อพิพาทขอมาคิดเป็นเงิน 1,460,385 บาท

สำหรับค่าชดเชยพนักงานจำนวน 1,771,914.93 บาทนั้น ปรากฏจากคำเบิกความของนายชำนาญ โชติคำวงศ์ ว่าขณะที่มีการเลิกสัญญานั้น ผู้เสนอข้อพิพาทมีพนักงาน 6 คน โดยผู้เสนอข้อพิพาทไม่ได้นำสืบให้เห็นว่า พนักงานจำนวน 6 คนมีอัตราเงินเดือนเท่าใด ทั้งที่เป็นกิจการภายในของผู้เสนอข้อพิพาทและเป็นเรื่องง่ายที่ผู้เสนอข้อพิพาทจะส่งหลักฐานเกี่ยวกับพนักงานและเงินเดือนที่ผู้เสนอข้อพิพาทจ่ายให้กับพนักงาน แต่ปรากฏว่าผู้เสนอข้อพิพาทไม่สามารถนำสืบให้เห็นได้ว่า พนักงานของผู้เสนอข้อพิพาทมีจำนวนเท่าใดและค่าจ้างในแต่ละเดือนเป็นเงินเท่าใด และจะต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่พนักงานเป็นเงินเท่าใด แต่อย่างไรก็ตามเมื่อปรากฏว่าผู้เสนอข้อพิพาทมีพนักงานเพียง

วิระเกียรติกิจ เบิกความว่า ผู้เสนอข้อพิพาทได้ว่าจ้างบริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน) ให้เป็นที่ปรึกษาโครงการและที่ปรึกษากฎหมาย โดยจัดบุคลากรไปช่วยผู้เสนอข้อพิพาททำงาน คือด้านบริหาร ด้านกฎหมาย ด้านประชาสัมพันธ์ ด้านบัญชี และการเงิน ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงอัตราค่าจ้างแล้วน่าจะเชื่อว่าพนักงานดังกล่าวจะเป็นเจ้าหน้าที่ระดับสูงในระดับผู้บริหาร ส่วนพนักงาน 6 คน ของผู้เสนอข้อพิพาทนั้น น่าเชื่อว่าเป็นพนักงานในระดับเจ้าหน้าที่ทั่วไป คงมีเงินเดือนไม่สูงมากนัก เมื่อมีการเลิกจ้างกันจริง ผู้เสนอข้อพิพาทก็ต้องชดเชยให้ตามกฎหมายแก่พนักงานของผู้เสนอข้อพิพาท สำหรับค่าชดเชยในส่วนนี้คณะอนุญาโตตุลาการ พิจารณแล้วก็เห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้ให้เป็นเงิน 1,000,000 บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน)

สำหรับค่าใช้จ่ายของผู้เสนอข้อพิพาท ถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2542 ปรากฏตามเอกสารของผู้เสนอข้อพิพาทลำดับที่ 36 ว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของผู้เสนอข้อพิพาทรวม 4 ปี เป็นเงินจำนวน 49,484,067.07 บาทนั้น ผู้เสนอข้อพิพาทไม่นำสืบให้เห็นว่าค่าเสียหายในส่วนนี้เป็นค่าใช้จ่ายอะไร ผู้เสนอข้อพิพาทนำสืบเพียงว่า ค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายทั่วไปของผู้เสนอข้อพิพาท แต่ไม่ได้้นำสืบให้เห็นว่าค่าใช้จ่ายทั่วไปนั้น เป็นค่าใช้จ่ายอะไร เกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง แต่อย่างไรก็ตามในการดำเนินการปกติของบริษัททั่วไปแล้วจะมีค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินเดือนพนักงาน ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าจ้างผู้ตรวจสอบบัญชี ค่ารับรอง ค่าเดินทาง ดังนั้นจึงน่าจะเชื่อว่าผู้เสนอข้อพิพาทมีค่าใช้จ่ายในส่วนนี้อยู่จริง แต่ค่าใช้จ่ายที่ผู้เสนอข้อพิพาทเรียกมานั้นเห็นว่า มีจำนวนสูงเกินไป คณะอนุญาโตตุลาการ จึงเห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้ใหม่ โดยกำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้ให้เป็นเงิน จำนวน 20,000,000 บาท

สำหรับค่าเสียหายที่ผู้เสนอข้อพิพาทเรียกค่าขาดประโยชน์จากเงินลงทุน ในกรณีที่ผู้เสนอข้อพิพาทไม่สามารถเข้าดำเนินการตามสัญญาได้ผู้เสนอข้อพิพาทจึงขาดประโยชน์จากเงินลงทุน จำนวน 330,000,000 บาท โดยผู้เสนอข้อพิพาท ขอคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี นับแต่วันจดทะเบียนเพิ่มทุน คือวันที่ 4 มกราคม 2540 จนถึงวันบอกเลิกสัญญา คือวันที่ 11 พฤศจิกายน 2542 คิดเป็นเงิน 141,176,712.33 บาท สำหรับค่าเสียหายในส่วนนี้ ผู้เสนอข้อพิพาทและคู่กรณีได้แถลงรับกันว่า หากศาลมีคำสั่งให้คู่กรณีต้องจ่ายค่าเสียหายในส่วนนี้ ผู้เสนอข้อพิพาทและคู่กรณีตกลงกันว่า จะคิดค่าเสียหายในส่วนนี้เพียงร้อยละ 7.5 ต่อปี เท่านั้น คณะอนุญาโตตุลาการ พิจารณาก็เห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้เป็นดอกเบี้ย

ที่เป็นผลประโยชน์ที่ผู้เสนอข้อพิพาทคาดว่าจะได้รับจากการลงทุน ซึ่งตามสัญญาระหว่างผู้เสนอข้อพิพาทกับคู่กรณีก็คือผลประโยชน์ที่เป็นส่วนลดจากการจำหน่ายสลาก ดังนั้น ค่าเสียหายในส่วนนี้จึงเป็นค่าเสียหายในจำนวนเดียวกับค่าเสียหายที่ผู้เสนอข้อพิพาทเรียกเป็นค่าตอบแทนจากการที่ผู้เสนอข้อพิพาทไม่ได้เป็นผู้แทนจำหน่ายสลากการกุศลตามสัญญา คณะอนุญาโตตุลาการจึงไม่กำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้ให้ผู้เสนอข้อพิพาทอีก

สำหรับค่าเสียหายที่ผู้เสนอข้อพิพาทเรียกค่าตอบแทนจากการเป็นผู้แทนจำหน่ายสลากการกุศลนั้น คู่กรณีรับข้อเท็จจริงกันว่าตามสัญญาแต่งตั้งผู้แทนจำหน่ายและจ่ายรางวัลสลากบำรุงการกุศลแบบอัตโนมัติ ได้กำหนดส่วนลดที่ผู้เสนอข้อพิพาทจะได้รับผลประโยชน์คือ ส่วนลดในอัตราร้อยละ 9 จากมูลค่าของสลากและผู้เสนอข้อพิพาทจะต้องรับประกันการจำหน่ายสลากการกุศลงวดละ 14 ล้านฉบับ โดยผู้เสนอข้อพิพาทจะต้องให้ ค่าตอบแทนแก่ผู้จำหน่ายรายย่อยในอัตราร้อยละ 4 คงเหลือผลตอบแทนที่ผู้เสนอข้อพิพาทจะได้รับในอัตราร้อยละ 5 คณะอนุญาโตตุลาการพิจารณาแล้วเห็นว่าค่าเสียหายที่คู่กรณีจะต้องรับผิดชอบก็เฉพาะเพื่อความเสียหายอันเกิดจากการที่คู่กรณีไม่ปฏิบัติตามสัญญาซึ่งประกอบไปด้วยค่าเสียหายที่ผู้เสนอข้อพิพาทได้รับความเสียหายตามความเป็นจริง ดังที่ได้วินิจฉัยไว้ข้างต้นแล้ว แต่ค่าเสียหายในภายหน้านั้น จะเรียกได้ต่อเมื่อเป็นความเสียหายอันเกิดแต่พฤติการณ์พิเศษ ซึ่งคู่สัญญาที่เกี่ยวข้องได้คาดเห็นหรือควรจะได้คาดเห็นพฤติการณ์เช่นนั้นล่วงหน้าก่อนแล้ว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 222 วรรคสอง ประกอบมาตรา 391 วรรคสี่ สำหรับกรณีที่คู่กรณีได้ทำสัญญาแต่งตั้งผู้เสนอข้อพิพาทเป็นผู้แทนจำหน่าย และจ่ายเงินรางวัลสลากบำรุงการกุศลแบบอัตโนมัติ โดยในสัญญาระบุถึงผลประโยชน์ คือส่วนลดจากราคาสลากที่จำหน่ายได้ โดยผู้เสนอข้อพิพาทจะได้รับในอัตราร้อยละ 9 การที่คู่สัญญาทำสัญญาโดยกำหนดผลประโยชน์ดังกล่าวไว้อย่างชัดเจนจึงเห็นได้ว่าข้อความในสัญญาระหว่างผู้เสนอข้อพิพาทกับผู้คัดค้าน เป็นสัญญาที่สามารถคาดเห็นหรือควรจะได้คาดเห็นพฤติการณ์เช่นนั้นล่วงหน้าก่อนแล้ว การที่คู่กรณีผิดสัญญาจะทำให้ผู้เสนอข้อพิพาทขาดประโยชน์จากการได้ส่วนลดตลอดระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในสัญญา คู่กรณีจึงต้องชดเชยค่าเสียหายในส่วนนี้ให้ผู้เสนอ

ข้อพิพาทด้วย สำหรับค่าเสียหายในส่วนนี้จะมีเพียงได้นั้น เห็นว่าผู้เสนอข้อพิพาทนำสืบเพียงว่า ผู้เสนอข้อพิพาทมีสิทธิ์ได้ส่วนลดสุทธิร้อยละ 5 ของมูลค่าสลากที่จำหน่ายได้ แต่ผู้เสนอข้อพิพาทไม่ได้นำสืบว่า ผู้เสนอข้อพิพาทมีรายจ่ายอย่างไรบ้างในการดำเนินกิจการของผู้เสนอข้อพิพาท เนื่องจากผู้เสนอข้อพิพาทจะต้องจัดซื้ออุปกรณ์และเครื่องใช้จำนวนมาก รวมทั้งเครื่องจำหน่ายสลากด้วยซึ่งเป็นเครื่องมือและเครื่องใช้และอุปกรณ์ที่ราคาสูง จากรายงานของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ เอกสารคู่มือลำดับที่ 62 หน้า 34 และ 35 ได้รายงานว่า ผู้เสนอข้อพิพาทมีค่าใช้จ่ายจากการลงทุนประมาณ 1,600,000,000 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการปีละ 400,000,000 บาท ซึ่งนายนิพนธ์ พัวพงศกร ผู้อำนวยการโครงการได้เบิกความว่า(คำให้การหน้า 10-15) ข้อมูลที่ทำรายงานนั้นได้รับจากบริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งจัดทำโดยนายวิรัช สารกิจปรีชา ผู้อำนวยการฝ่ายสำนักกรรมการผู้จัดการของบริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน) และเป็นกรรมการผู้มีอำนาจของผู้เสนอข้อพิพาทด้วยแต่จากข้อมูลของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศที่เป็นสมมติฐานในการประมาณการค่าเสียหายที่ผู้เสนอข้อพิพาทจะได้รับ ในการคิดค่าใช้จ่ายตามรายงานดังกล่าวคิดให้ปีละ 300 ล้านบาท ดังนั้นค่าใช้จ่ายที่จะนำมาเป็นสมมติฐานในการคำนวณจึงมี 2 จำนวน คือ 400 ล้านบาท หรือ 300 ล้านบาท แต่เนื่องจากต่อมาได้มีการลดขนาดของโครงการลง การลงทุนของผู้เสนอข้อพิพาทอาจลงทุนครั้งเดียวหรือหลายครั้งก็ได้ การลงทุนครั้งแรกจะสั่งซื้อ 5,000 เครื่อง ต่อมาตกลงให้ติดตั้งครั้งแรกเพียง 3,000 เครื่อง แต่ตามสัญญาประนีประนอมยอมความที่ 64/2541 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2542 (เอกสารผู้เสนอข้อพิพาทที่ 27) ได้ตกลง ติดตั้งครั้งแรกเพียง 500 เครื่องเท่านั้น ดังนั้นการลงทุนจึงต้องมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 1,600 ล้านบาท แต่ก็ไม่สามารถที่จะกำหนดจำนวนที่แน่นอนว่าผู้เสนอข้อพิพาทมีรายจ่ายรายปีเป็นเงินเท่าใด ซึ่งคู่มือก็ไม่สามารถพิสูจน์จำนวนรายจ่ายที่แน่นอนได้เช่นเดียวกัน คณะอนุญาโตตุลาการพิเคราะห์แล้ว เห็นสมควรกำหนดค่าใช้จ่ายของผู้เสนอข้อพิพาทปีละ 100 ล้านบาท ฉะนั้นรายได้และกำไรสุทธิของผู้เสนอข้อพิพาท จากจำนวนสลากงวดละ 14 ล้านฉบับ ซึ่งมีมูลค่างวดละ 560 ล้านบาท ผู้เสนอข้อพิพาทจะมีรายได้จากส่วนลดร้อยละ 5 ของมูลค่าสลากในแต่ละงวด ซึ่งเป็นรายได้ส่วนลดงวดละ 28 ล้านบาท ดังนั้นในงวดแรก ผู้เสนอข้อพิพาทก็จะมีรายได้จากส่วนลดปีละ 672 ล้านบาท เมื่อหักค่าใช้จ่ายปีละ 100,000,000 บาท ออกแล้ว คงเหลือกำไรสุทธิปีละ

26/27

572,000,000 บาท รวม 4 ปี เป็นกำไรสุทธิ 2,288,000,000 บาท ส่วนรายได้จากส่วนลด สำหรับระยะเวลาที่เหลืออีก 2 เดือน ผู้เสนอข้อพิพาทก็จะได้รับหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว จำนวน 95,333,333 บาท

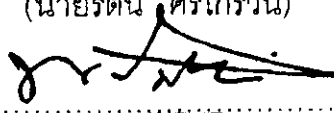
รวมเป็นรายได้และกำไรสุทธิทั้งสิ้นในระยะเวลา 4 ปี 2 เดือน หรือ 99 งวดที่ ผู้เสนอข้อพิพาทได้รับจากส่วนลดซึ่งหักค่าใช้จ่ายแล้วเป็นเงินทั้งสิ้น 2,383,333,333 บาท

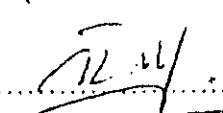
สำหรับค่าเสียหายในอนาคตที่ผู้เสนอข้อพิพาทเรียกร้องมานั้น คณะอนุญาโตตุลาการ พิจารณาแล้วเห็นว่าค่าเสียหายในอนาคตมีอยู่จริงตามสัญญาที่คู่พิพาทได้ตกลงกันได้ แต่เป็น ค่าเสียหายที่ไม่แน่นอนซึ่งอาจคำนวณตามหลักเกณฑ์ในการคำนวณ ค่าเสียหายสำหรับสลาก 99 งวด ดังที่ได้วินิจฉัยไว้แล้วข้างต้นโดยคิดให้เพียง 5 % ของยอดเงินรายได้จากส่วนลด ซึ่ง คู่กรณีอาจบอกเลิกสัญญาล่วงหน้า 36 เดือน ตามสัญญาที่ 49/2540 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2539 ข้อ 21 เป็นจำนวนเงินค่าเสียหายที่คู่กรณีต้องรับผิดชอบใช้จำนวน 85,800,000 บาท

คณะอนุญาโตตุลาการจึงมติเป็นเอกฉันท์ชี้ขาดให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล คู่กรณีชดเชยค่าเสียหายให้บริษัท จาโก จำกัด ผู้เสนอข้อพิพาทเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 2,508,593,718.00 บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ยของต้นเงินดังกล่าวในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่ วันยื่นคำเสนอข้อพิพาทจนกว่าจะชำระให้ผู้เสนอข้อพิพาทเสร็จสิ้น ทั้งนี้ ให้คู่กรณีชำระให้แก่ ผู้เสนอข้อพิพาทภายใน 60 วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับสำเนาคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ

ค่าใช้จ่ายของสำนักงานอนุญาโตตุลาการและค่าปวยการคณะอนุญาโตตุลาการ ให้เป็นไปตามบัญชีแนบท้ายคำชี้ขาดนี้โดยคู่พิพาททั้งสองฝ่ายรับผิดชอบฝ่ายละกึ่งหนึ่ง

ลงชื่อ..... ประธานอนุญาโตตุลาการ
(นายรัตน์ ศรีไกรวิน)

ลงชื่อ..... อนุญาโตตุลาการผู้เสนอข้อพิพาท
(นายพงษ์ศักดิ์ ปณยาชีวะ)

ลงชื่อ..... อนุญาโตตุลาการคู่กรณี
(นายวัลลภ ตันตัก)

ประมวลรายการค่าเสียหายที่คู่กรณีต้องชำระให้ผู้เสนอข้อพิพาทแนบท้ายคำวินิจฉัย

ตามข้อวินิจฉัยที่กล่าวมาข้างต้น ค่าเสียหายที่ผู้เสนอข้อพิพาทควรได้รับจึงเป็น
จำนวนเงินดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายก่อนยื่นของประมูล	3,000,000.00 บาท
2. ค่าที่ปรึกษาโครงการและค่าที่ปรึกษากฎหมาย	14,000,000.00 บาท
3. ค่าเช่าพื้นที่	1,460,385.00 บาท
4. ค่าชดเชยพนักงาน	1,000,000.00 บาท
5. ค่าใช้จ่ายของผู้เสนอข้อพิพาทรวม 4 ปี	20,000,000.00 บาท
6. ค่าตอบแทนโดยได้ส่วนลดจากการเป็น
ผู้แทนจำหน่ายสลากรวม 99 งวด	2,383,333.333.00 บาท
7. ค่าตอบแทนสำหรับส่วนลดในอนาคต	85,800,000.00 บาท

รวมค่าเสียหายที่คู่กรณีต้องชำระให้ผู้เสนอข้อพิพาททั้ง 7 รายการเป็นเงิน
2,508,593,718.00 บาท (สองพันห้าร้อยแปดล้านห้าแสนเก้าหมื่นสามพันเจ็ดร้อยสิบแปด
บาทถ้วน) พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันยื่นคำเสนอข้อพิพาท
จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น